

Sygn. akt I ACa 901/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Patrykiewicz
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Mierzejewska
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

w L.

przeciwko M. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 27 czerwca 2016 roku, sygnatura akt I C 61/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 7 w ten sposób, że powództwo oddala i w punkcie 9 w ten sposób, że zasądza od (...) w L. na rzecz M. G. (1) 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od (...)

w L. na rzecz M. G. (1) kwotę 7.400 (siedem tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 901/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 grudnia 2011 roku powód M. G. (1) wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) 150 500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwo do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu [sygn. akt (...)] Powód dochodził zwrotu kwoty niespłaconej przez pozwanego pożyczki.

Nakazem zapłaty z dnia 29 grudnia 2011r., wydanym w postępowaniu nakazowym, sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w Lublinie wydał nakaz zapłaty i uwzględnił żądanie.

W dniu 16 stycznia 2012 roku, pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

Tego samego dnia 16 stycznia 2012 roku, (...) z siedzibą w L. wniosło pozew do Sądu Okręgowego I Wydziału Cywilnego w L., żądając zasądzenia od pozwanego M. G. (1) kwoty 259.065,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu (petitum pozwu, k. 291).

Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 lutego 2012r. Sąd cywilny przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi (...) [k.439], który postanowieniem z dnia 15 czerwca 2012r. zarządził zwrotne przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie Wydziałowi Cywilnemu.

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2012 roku, Sąd Okręgowy w Lublinie sprawę niniejszą połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt (...) Sądu Okręgowego w Lublinie (postanowienie, k. 490).

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. G. (1) przeciwko (...) w L. o zapłatę:

- uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w dniu 29 grudnia 2011 roku przez Sąd Okręgowy w Lublinie w sprawie sygn. akt (...) i zasądził na rzecz powoda od pozwanego 145 500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty;
- zasądził od (...) w L. na rzecz powoda M. G. (1) kwotę 5 350 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- umorzył postępowanie w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty 6 000 zł, i
- oddalił powództwo M. G. (2) w pozostałej części, a nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Natomiast rozpoznając sprawę z powództwa (...) w L. przeciwko M. G. (1) o zapłatę w tym samym wyroku:

- zasądził od pozwanego na rzecz powoda (...) w L. kwotę 126 006,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 lutego 2012 roku do dnia zapłaty;
- oddalił powództwo w pozostałej części, i
- zniósł wzajemnie koszty procesu pomiędzy stronami, a nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł jedynie M. G. (1), który zaskarżył wyrok w części zasądzającej od niego na rzecz (...) w L. kwotę 126.006.21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 lutego 2012r do dnia zapłaty, oraz w części znoszącej wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu, tj. w pkt 7 i 9 wyroku.

Pomijając w sprawie niniejszej kwestie związane z prawidłowością i celowością przekazywania sprawy z powództwa (...) w L. pomiędzy wydziałami Sądu Okręgowego oraz związane z połączeniem tej sprawy ze sprawą (...) do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, stwierdzić należy, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury połączenie spraw do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ma jedynie znaczenie techniczne i oznacza, że sąd w jednym postępowaniu rozpoznaje sprawy odrębne, które w dalszym ciągu zachowują swoją samodzielność. Przez połączenie nie powstaje jedna łączna sprawa, choć sąd wydaje jeden wyrok (tzw. wyrok łączny), obejmujący osobne rozstrzygnięcia każdej z połączonych do wspólnego rozpoznania spraw [postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2011 r., I PZ 20/11, LEX nr 1472255; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003 r., I PZ 155/02, LEX nr 1130155].

Wobec powyższego zaskarżenie wyłącznie przez M. G. (1) wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 czerwca 2016r. jedynie w części zasądzającej od niego na rzecz (...) w L. kwoty 126 006,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 lutego 2012

roku do dnia zapłaty oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu skutkowało uprawomocnieniem się wyroku w pozostałej części z wszystkimi tego konsekwencjami wynikającymi z art. 365 § 1 kpc.

Dla porządku stwierdzić jedynie należy, że Sąd Okręgowy uznał roszczenia zgłaszane przez M. G. (1) z tytułu zawartych przez strony umów pożyczek w kwietniu i grudniu 2008r. za częściowo uzasadnione. Sąd uznał, że M. G. (1) pożyczył (...) łącznie kwotę 300 000 zł. (...) oddało powodowi jedynie kwotę 145 000 zł.

W pozwie, powód żądał zapłaty kwoty 150 500 zł. Ponieważ w toku procesu poznawany zwrócił dodatkowo kwotę 6 000 zł, powód cofnął powództwo co do tej kwoty i popierał powództwo w pozostałym zakresie, Sąd zasądził na jego rzecz kwotę 144 500zł z odsetkami, i koszty procesu a wyrok w tej części się uprawomocnił.

Sąd rozstrzygając o roszczeniu M. G. (1) nie uwzględnił podniesionego przez pozwane (...) zarzutu potrącenia. Zarzut ten opierał się na twierdzeniu, że (...) w dniu 2 stycznia 2009 roku, zawarło z powodem umowę o pracę. Z tego tytułu M. G. (1) za okres od stycznia 2009 roku do końca grudnia 2010 roku, winien otrzymać wynagrodzenie za pracę w łącznej wysokości 20.566,13 zł (zarzuty od nakazu zapłaty, k 98-108). Natomiast (...) przelało mu wyższą kwotę, którą (...) zgłaszało do potrącenia. Zarzut potrącenia był podniesiony w oparciu tę samą podstawę faktyczną, na podstawie której (...) wniosło pozew o zapłatę, którą Sąd Okręgowy połączył do wspólnego rozpoznania i orzekania.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut potrącenia nie mógł być uwzględniony ze względu na treść art. 493 § 3 k.p.c., zgodnie z którym po wydaniu nakazu zapłaty, do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami, o których mowa w art. 485 k.p.c. Natomiast gdy do potrącenia dochodzi już po wydaniu nakazu zapłaty, wierzytelność przedstawiona do potrącenia musi zostać precyzyjnie określona, skonkretyzowana, należy wskazać, z jakiego tytułu powstała i na jakich opiera się faktach.

Rozpoznając roszczenie zgłoszone przez (...) w L. wobec M. G. (1) Sąd Okręgowy uznał, że powód domagał się zwrotu kwot „nadpłaconych” z tytułu wynagrodzenia za pracę.

Sąd ustalił, że w dniu 2 stycznia 2009r. pomiędzy stronami została zawarta umowa o pracę, na mocy której, na stanowisku kierownika ochrony zatrudniony został pozwany M. G. (2), na czas od dnia 2 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku, w wymiarze pełnego czasu pracy, za miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 1.276,00 zł (dowód: umowa, k. 117; okoliczność bezsporna). W dniu 1 lutego 2009 roku, umowa została zmieniona w ten sposób, że została ona przedłużona do dnia 1 stycznia 2010r., z tym że M. G. (1) zatrudniony został na 1/2 etatu, z miesięcznym wynagrodzeniem 628zł (dowód, umowa, k. 118; aneks, k. 119; okoliczność bezsporna). Na podstawie art. 30 § 1 pkt 1 k.p. Zespół Szkół (...) rozwiązał z dniem 30 grudnia 2010 roku z M. G. (1) umowę o pracę (dowód: rozwiązanie umowy, k. 120; okoliczność bezsporna).

Przed podjęciem pracy w Zespole Szkół (...), M. G. (1) zatrudniony był w okresie od dnia 1 lutego 2006 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku w (...) z siedzibą w R., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku specjalisty ds. marketingu (dowód: świadectwo pracy, k. 476-476v; okoliczność bezsporna). M. G. (1) jako pracownik Spółki uczestniczył w czynnościach związanych z montażem urządzeń monitorujących na terenie szkoły, dostarczał faktury za wykonane usługi, a Szkoła przekazywała mu za potwierdzeniem pieniądze z faktur. W dniu 16 grudnia 2008 roku, M. G. (1), z własnego rachunku bankowego przelał na rzecz wskazanego powyżej Przedsiębiorstwa kwotę 8.137,40 zł tytułem: „wplata za faktury nr (...), (...) (...)” (dowód: potwierdzenie wpłaty, k. 477; okoliczność bezsporna).

W listopadzie 2010r. po wykryciu nadużyć w (...) zostały powołane nowe władze (...) i nowa dyrekcja szkoły. W stosunku do dotychczasowego Prezesa (...) i dyrektora szkoły – A. L. prowadzone jest postępowanie karne w związku z zarzutem zdefraudowania wysokich kwot pieniężnych na szkodę Stowarzyszenia.

Z dokumentacji obrazującej operacje na rachunku Katolickiego Stowarzyszenia Oświatowego wynika, że w dniu 16 maja 2008 roku przekazano na rachunek bankowy M. G. (1) kwotę 27 845,62 zł. pod tytułem: wypłata (...), (...), (...), (...) (k. 365).

Z zestawienia operacji finansowych pomiędzy Stowarzyszeniem a M. G. (1), przedstawionego przez (...) wynika, że wypłacono M. G. (2) w okresie od dnia 16 maja 2008 roku do dnia 30 grudnia 2010 roku łącznie 279 631,58 zł (zestawienie, k. 347). Wynika z niego również, że w okresie przed zawarciem przez strony umowy o pracę wypłacono M. G. (1) kwotę 105 213,62 zł. Natomiast w okresie od dnia 17 lutego 2009 roku do dnia 30 grudnia 2010 roku wypłacano M. G. (1) kwotę 174 417,96 zł.

Wynagrodzenie należne M. G. (1) wyniosło natomiast 20 566,13 zł i zostało uwzględnione w łącznie przelanej kwocie 279 631,58 zł. W oparciu o ten dokument (...) domagało się zasądzenia od M. G. (1) kwoty 259 065,45zł. [pozew k.291 i zestawienie k. 347].

Sąd Okręgowy uznał roszczenia zgłaszane przez (...) za częściowo uzasadnione.

W ocenie Sądu skoro powodowe (...) dochodzi zwrotu „nadpłaconego” wynagrodzenia za pracę, to w sprawie niniejszej, przedmiotem badania Sądu mogą być wyłącznie przelewy dokonane przez (...) na rzecz M. G. (1) w okresie gdy strony wiązała umowa o pracę, tj. w okresie pomiędzy 2 stycznia 2009 roku a 30 grudnia 2010 roku. Z tych względów należności nie objęte powyższym okresem czasu nie wchodzi w zakres należności z tytułu wynagrodzenia za pracę, a ich dochodzenie nie jest uzasadnione. Skoro zatem w okresie przed zawarciem umowy o pracę (...) przelało na rzecz M. G. (1) 105 213,62 zł, to kwota ta nie podlega rozliczeniu w sprawie niniejszej jako nienależne wynagrodzenie. Tym bardziej, że księgowa powoda zeznała, że pozwany montował u powoda urządzenia służące do monitoringu na terenie szkoły i z tego tytułu otrzymywał zapłatę, jako pracownik (...) z siedzibą w R.. Z tych względów Sąd uznał, że kwotą podlegającą rozliczeniu w sprawie niniejszej jest kwota 160 904,89 zł. Kwotę tę następnie pomniejszył o kwotę 27 845,62 zł, która została przelana na rachunek pozwanego tytułem zapłaty faktur [k.365].

Ostatecznie Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo na podstawie art. 405 kc do kwoty 126 006,21 zł., którą wynika z potrącenia od kwoty dochodzonej pozwem 259 065,45 zł i kwoty 105 213,62 zł wypłaconej pozwanemu gdy nie był pracownikiem powoda, i kwotę 27 845,62zł wypłaconą pozwanemu na podstawie faktur przez niego wystawionych. Sąd zasądził odsetki na podstawie art. 481 § 1 kc od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu tj. od dnia 5 lutego 2012 roku (dowód doręczenia k. 434).

Sąd uznał natomiast, że pozwany nie udowodnił, aby na jego konto przelane były kwoty z innych tytułów, a w szczególności aby na jego rachunek wpływały wynagrodzenia innych osób.

Sąd zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty całego procesu na podstawie art. 100 kpc uzasadniając to częściowym uwzględnieniem roszczeń stron.

W swojej apelacji M. G. (1) zarzucał Sądowi Okręgowemu:

I. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku, a to art. 328 § 2 kpc oraz art 233 kpc polegające na tym, że:

- uzasadnienie wyroku oraz ustalenia Sądu Okręgowego są wewnętrznie sprzeczne, niekonsekwentne i dowolne, bowiem ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy wskazują, że zarzut potrącenia podniesiony przez (...) w L. jest niezasadny, gdyż wiarygodność przedstawiona do potrącenie nie została precyzyjnie określona, skonkretyzowana, nie określona z jakiego tytułu powstała i na jakich opiera się faktach przy czym opierając się na tym samym materiale dowodowym Sąd uznaje, iż miało miejsce bezpodstawne wzbogacenie pozwanego wzajemnego M. G. (1);

- nieprzytoczeniu w treści uzasadnienia okoliczności faktycznych, na których oparł się Sąd stwierdzając bezpodstawne wzbogacenie pozwanego wzajemnego M. G. (1), co wiązało się z bezpodstawnym przyjęciem, iż pozwany wzajemny M. G. (1) nie udowodnił, iż w dochodzonej przez powoda kwocie zawierają się wynagrodzenia innych pracowników oraz wynikają z łączących strony stosunków różnego rodzaju;

- poprzez potraktowanie części materiału dowodowego w sposób dowolny i sprzeczny z ich treścią, co wiązało się z przyjęciem za udowodnione roszczenia powoda wzajemnego o bezpodstawnym wzbogaceniu co do kwoty 126.006,21 zł w sytuacji gdy w kwotach tych zawierały się również kwoty uiszczane przez Stowarzyszenia tytułem spłaty zaciągniętych pożyczek, czym zdaniem skarżącego Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego;

II. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku, a to art. 227 kpc oraz art 233 kpc polegające na tym, że Sąd pominął szereg dowodów, które świadczą o tym, że powód (pozwany wzajemny) wynagradzany był z tytułu umowy o pracę nie wg stawek minimalnych - ale zgodnie z ustaleniami w wysokości po 10,00 zł za godzinę - na koniec każdego miesiąca następowało rozliczenie tych należności na podstawie przedstawionych przez pracowników kart pracy - okoliczność ta wynikała z zeznań pozwanego słuchanego w charakterze strony oraz świadków - A. L., J. S., M. H. czy D. D..

III. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego - polegającą na uznaniu, że powoda z pozwanym Stowarzyszeniem łączyło szereg pożyczek (opisanych szczegółowo w uzasadnieniu wyroku), a z drugiej strony Sąd pominął tę okoliczność przy ustalaniu, iż powód otrzymał nienależnie wpłaty, z których 110.000,00 złotych stanowiło właśnie spłatę tych pożyczek zaciągniętych przez pozwane (...).

IV. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 405 kc - przez jego błędne zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że żądanie powoda wzajemnego znajduje oparcie w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu, gdyż taki właśnie charakter ma jego roszczenie, podczas gdy roszczenie o zwrot należności nadpłaconych z tytułu wynagrodzenia za pracę nie jest efektem bezpodstawnego wzbogacenia się pozwanego a wynika z łączących strony stosunków prawnych różnego rodzaju; ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia i uznaniu za niesłuszny zarzutu naruszenia przepisu art 405 kc powyższemu wyrokowi zarzucam:

V. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 409 kc - poprzez jego bezpodstawne niezastosowanie w realiach niniejszej sprawy, w sytuacji gdy obowiązek wydania korzyści w stosunku do powoda wygasł, wskutek zużycia korzyści w taki sposób, iż pozwany nie jest już wzbogacony, mając na uwadze to, iż pozwany w okolicznościach niniejszej sprawy, zużywając przedmiotową korzyść nie mógł liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu.

M. G. (1) wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 7 poprzez oddalenie powództwa (...) w L. przeciwko M. G. (1) o zapłatę; oraz w konsekwencji w pkt 9 - w zakresie kosztów zastępstwa adwokackiego. Ewentualnie wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu poprzez zasądzenie od (...) w L. na rzecz M. G. (1) na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. kosztów postępowania za I i II instancję, wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych.

(...) na rozprawie apelacyjnej wnosilo o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu wskazując, że w pełni podziela ustalenia i ocenę prawną roszczenia dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

(...) wnosząc pozew w sprawie niniejszej żądało zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty, którą uprzednio świadczyło na rzecz pozwanego - jak twierdziło - bez podstawy prawnej. Na podstawie dokumentów w postaci kserokopii przelewów [k. 348 – 378] i zestawienia płac M. G. (1) [k. 347], (...) wywodziło, że z zawartej przez strony umowy o pracę (...) było zobowiązane do świadczenia na rzecz M. G. (1) łącznie kwotę 20 566,13zł, podczas gdy wartość faktycznie dokonanych przelewów na konto pozwanego wyniosła w sumie 279 631,58zł. (...) twierdziło, że nie miało innych zobowiązań wobec M. G. (1). Z tego względu (...) wnosilo o zasądzenie różnicy pomiędzy tymi kwotami, tj. kwoty 259 065,45zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie strony powodowej należy kwalifikować jako żądanie zwrotu nienależnego świadczenia mające swoje oparcie w art. 410 kc, które jest szczególnym rodzajem bezpodstawnego wzbogacenia [art.

405 kc]. Zatem ten przepis, nie zaś ogólny przepis art. 405 kc winien być uznany za podstawę prawną roszczenia Stowarzyszenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do uznania, że powód domagał się w pozwie zwrotu „nadpłaconego wynagrodzenia za pracę”. Z treści żądania zawartego w pozwie wynikało raczej, że (...) wniosło o zasądzenie na jego rzecz wszystkiego co świadczyło pozwanemu ponad należne mu wynagrodzenie za pracę, które na potrzeby sprawy wyliczyło na kwotę 20 566,13zł.

Z tego względu wyłączenie przez Sąd Okręgowy z kwoty dochodzonej przez (...) sumy 105 213,62zł, świadczonej przez (...) przed zawarciem umowy o pracę było nieuzasadnione. Powodowe (...) dochodziło zasądzenia od pozwanego całej kwoty wynikającej z załączonych do pozwu dowodów przelewu, świadczonej na rzecz powoda, bez względu na termin w jakich przelewy zostały wykonane, twierdząc, że do wypłaty tych kwot nie było jakichkolwiek podstaw.

Pomijając kwestię formy dokumentów złożonych jako dowody w sprawie w postaci przelewów i „Zestawienia” [k.347] dołączonego do pozwu, stwierdzić należy, że fakt dokonania przelewów przez (...) na rzecz M. G. (1), we wskazanej przez powodowe (...) wysokości, nie był przez pozwanego kwestionowany. Była to zatem okoliczność bezsporna.

W piśmie z dnia 22 maja 2012r. [k. 459] pozwany szczegółowo wyjaśniał jednak, że kwoty objęte pozwem były przelewane na jego konto z tytułu różnego rodzaju stosunków prawnych wiążących strony. Kwoty te stanowiły:

- wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę,
- wynagrodzenie pracowników, których pozwany zatrudniał jako kierownik ochrony;
- należności (...) z siedzibą w R., z tytułu wynagrodzenia za instalację monitoringu , i wreszcie
- spłaty rat pożyczki udzielonej przez M. G. (1) (...).

Pozwany w tym piśmie dokonał także szczegółowego rozliczenia przelewów w oparciu, o które (...) wniosło pozew o zapłatę [k. 461v. – 462v.] dokonanych:

- od maja do grudnia 2008r. [k. 365-372], oraz
- od lutego do grudnia 2009r. [k. 373 - 378 i 349-353].

M. G. (1) nie odniósł się do przelewów z 2010r. [k.354- 363], jednakże wskazać w tym miejscu należy, że kwoty przelewane w 2010r. były zdecydowanie niższe, aniżeli przelewane wcześniej, a pozwany wskazywał, że stanowiły one przede wszystkim jego wynagrodzenie za pracę i wynagrodzenie za pracę należne pracownikom, których zatrudniał.

Pozwany kwestionował również wysokość wyliczonego przez powodowe (...) należnego mu wynagrodzenia za pracę, które wg Stowarzyszenia wyniosło 20 566,13zł. Twierdził, że zostało ono zaniżone gdyż nie uwzględniało zmiennej stawki godzinowej za wykonywane usługi z zakresu ochrony. Okoliczności te zostały potwierdzone przez pracowników zatrudnianych przez pozwanego przesłuchanych w charakterze świadków oraz główną księgową Stowarzyszenia J. S..

Z wyjaśnień samego pozwanego zawartych w piśmie z 22 maja 2012r. wynikało, że powodowe (...) w rozliczeniu z M. G. (1) w ogóle nie uwzględniło:

- zwrotu pożyczek w kwocie 145 000zł;
- pensji dla pracowników S. K. i A. N. przelewanych na konto pozwanego w kwocie 47 408zł;
- należności za faktury nr (...), należnych firmie (...) w kwocie 17 805zł;
- wynagrodzenia za modernizację systemu alarmowego w kwocie 8 000zł;

Ponadto z wyliczeń pozwanego przedstawionych we wskazanym piśmie wynikało, że z tytułu jego wynagrodzenia za prace w samym 2009r. za okres od lutego do grudnia 2009r. winien otrzymać od Stowarzyszenia kwotę 30 753,80, podczas gdy (...) wyliczało wynagrodzenie pozwanego za cały okres od stycznia 2009r. do grudnia 2010r. na kwotę 20 566,13zł.

Suma należności pozwanego, o których (...) nawet nie wspomniało w pozwie, obejmująca spłatę pożyczki i należności firmy (...) stanowiąca wynagrodzenie za modernizację systemu alarmowego i wynagrodzenia innych pracowników wyniosła wg wyliczeń pozwanego – 218 213zł.

Pomimo powyższych wyjaśnień pozwanego, ani powodowe (...), ani Sąd Okręgowy w żaden sposób nie ustosunkowali się do ich treści, a okoliczności wskazywane przez pozwanego zostały pominięte w ustaleniach faktycznych i uznane za nieudowodnione przez pozwanego, bądź uznane za przyznane przez pozwanego w wersji przedstawionej przez powodowe (...), co nie miało żadnego uzasadnienia w świetle stanowiska pozwanego opisanego wyżej.

Jednocześnie jednak Sąd Okręgowy w sprawie z powództwa M. G. (1) przeciwko (...) o zwrot pożyczki dokonał ustaleń i wydał prawomocny wyrok, w którym jednoznacznie przesądził, że pomiędzy stronami były zawarte umowy pożyczki. M. G. (1) pożyczył (...) łącznie kwotę 300 000zł. Sąd ustalił także, że część tej kwoty w wysokości 145 500zł została przez (...) spłacona. Z zeznań ówczesnego prezesa Stowarzyszenia – (...) i głównej księgowej Stowarzyszenia - (...) wynikało, że spłaty pożyczek dokonywane były przelewem, przy czym rata spłaty doliczana była do kwot wynagrodzenia, czy też do innych należności i przelewana na konto pozwanego.

Jest zatem okolicznością przesądzoną w sprawie, że M. G. (1) był wierzycielem Stowarzyszenia nie tylko z tytułu należności pracowniczych – jak w swoim pozwie twierdziło (...), ale także z tytułu innych stosunków zobowiązaniowych łączących strony: umów pożyczek, świadczeń pobieranych przez pozwanego jako wynagrodzenie dla innych pracowników, co potwierdzili przesłuchani w charakterze świadków – S. K. i M. H. [zeznania k. 659-660], oraz należności Spółki (...) z tytułu montażu monitoringu, co potwierdzały nie tylko dokumenty ale również zeznania świadków R. L. i R. P. [zeznania k. 635v. – 666]. Zostało zatem udowodnione przez pozwanego, że przelewy dokonywane przez (...) na konto M. G. (1), stanowiły sumę wszystkich zobowiązań Stowarzyszenia względem M. G. (1), a wynagrodzenie za pracę stanowiło zaledwie jeden ze składników tych zobowiązań, co do której był spór o ich rzeczywistą wysokość. Podstawowe twierdzenie pozwu, że poza wynagrodzeniem za pracę (...) nie było dłużnikiem pozwanego, zostało zatem skutecznie podważone przez pozwanego.

Zgodnie z art. 6 kc w procesie cywilnym ciężar przeprowadzenia dowodu obciąża tę stronę, która z okoliczności stanowiących przedmiot dowodu wyprowadza korzystne dla siebie skutki prawne. W sprawie niniejszej oznacza to, że (...) obciążał dowód nie tylko na okoliczność, że świadczył na rzecz pozwanego, ale przede wszystkim, że było to świadczenie nienależne, a więc zgodnie z art. 410 § 2 kc, że świadczył, mimo że nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem pozwanego, albo że podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo że czynność prawna zobowiązująca go do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Tymczasem (...) ograniczyło się wyłącznie do przedstawienia Sądowi dowód przelewów na rzecz pozwanego, które nie były przez niego kwestionowane, pomijając milczeniem, że przynajmniej część świadczonych kwot [poza wynagrodzeniem za pracę, co do wysokości których pozwany także zgłaszał zastrzeżenia], świadczone były z tytułu innych stosunków zobowiązaniowych, co potwierdził prawomocny wyrok Sądu w sprawie z powództwa M. G. (1) przeciwko (...) o zwrot udzielonej pożyczki, oraz dowody przeprowadzone w sprawie niniejszej, wskazane wcześniej.

Powodowe (...) wywodząc, że dokonało nienależytego świadczenia na rzecz pozwanego, winno przedstawić Sądowi wszystkie dokumenty, z których wynikałyby wszystkie stosunki zobowiązaniowe łączące strony i wynikające z nich wierzycelności przysługujące pozwanemu w stosunku do Stowarzyszenia. Następnie winno przedstawić dowody na okoliczność dokonanych przelewów [co akurat w sprawie nie było okolicznością sporną], a finalnie w oparciu o te dokumenty przedstawić przekonywujące wyliczenie kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy zobowiązaniami

Stowarzyszenia wobec pozwanego i wypłaconymi z tego tytułu pozwanemu kwotami, a kwotą w rzeczywistości wypłaconą pozwanemu. W przypadku sporu co do tak wyliczonej wartości nienależnych świadczeń, na stronie powodowej ciążył obowiązek przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w celu wykazania rzeczywistej wartości nienależnego świadczenia. Dopiero wówczas możliwa byłaby procesowa weryfikacja stanowiska powodowego Stowarzyszenia i ustalenie czy (...) świadczyło na rzecz pozwanego bez tytułu prawnego i w jakiej wysokości były to świadczenia.

Ciężar udowodnienia powyższych okoliczności obciążał powodowe (...) tym bardziej, że pozwany nie kwestionując wysokości przelanych kwot, zajął szczegółowe stanowisko co do podstaw tych świadczeń i ich wysokości. Z kolei weryfikacja stanowiska pozwanego była możliwa wyłącznie na podstawie dokumentów, które powinny być w posiadaniu powodowego Stowarzyszenia. Skoro bowiem, jest niewątpliwym, że poza umową o pracę strony wiązały także inne zobowiązania, czemu (...) przeczyło, to (...) jako osoba prawna winna dysponować dokumentami na okoliczność istnienia tych zobowiązań i ich wysokości.

Jeżeli natomiast powodowe (...) takich dokumentów nie posiadało, ze względu na to, że jej wcześniejsze władze prowadziły działalnością na szkodę Stowarzyszenia, to brak ten nie jest wystarczającą podstawą do przerzucania odpowiedzialności za tego rodzaju działanie Stowarzyszenia na osoby trzecie, co do których nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że w tego rodzaju działalności byłych władz Stowarzyszenia były zamieszane.

Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał za uzasadnione zarzuty apelacyjne dotyczące naruszenia prawa procesowego poprzez dokonanie dowolnych ustaleń faktycznych i przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że (...) świadczyło nienależnie na rzecz powoda. Materiał dowody w sprawie i dokonane wcześniej ustalenia Sądu Okręgowego w sprawie z powództwa M. G. (1) przeciwko (...) nie uzasadniają ustaleń Sądu, co do faktu, że świadczenia Stowarzyszenia na rzecz pozwanego były świadczeniami nienależnymi w zakresie ustalonym przez Sąd. Natomiast brak inicjatywy dowodowej powodowego Stowarzyszenia w kierunku udowodnienia, że świadczył nienależnie, uniemożliwia dokonanie ustaleń czy w ogóle i ewentualnie w jakim rozmiarze świadczenia te miały charakter świadczeń nienależnych. Pozwany udowodnił bowiem, że poza wynagrodzeniem z umowy o pracę był wierzycielem Stowarzyszenia z innych tytułów, w związku z czym dokonywane przez (...) świadczenia w formie przelewów stanowiły sumę tych należności, co skutecznie podważyło twierdzenie powoda, co do podstawy faktycznej roszczenia.

W konsekwencji za uzasadniony uznać należało zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 405 kc jako podstawy rozstrzygnięcia. Nieudowodnienie przez (...) przesłanek zasadności jego roszczenia opartego na podstawie art. 410 § 1 kc w zw. z art. 405kc uzasadniało wniosek apelacji o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, z którym (...) wystąpiło przeciwko M. G. (1).

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w pkt 7 poprzez oddalenie powództwa i w pkt 8 przez zasądzenie od powodowego (...) na rzecz M. G. (1) kosztów procesu odpowiadających wynagrodzeniu pełnomocnika pozwanego w wysokości 3 617zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa, na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 ust. 1 i § 6 pkt 6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu [Dz.U. 163, poz.1348].

Wobec uwzględnienia apelacji w całości Sąd Apelacyjny na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z § 98 § 1 i 3 kpc i w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie [Dz.U. 2015. 1800] zasądził od (...) na rzecz M. G. (1) 5 400zł tytułem zastępstwa prawnego i 2000zł tytułem opłaty sądowej od apelacji uiszczonej przez pozwanego.

Mając na uwadze sytuację finansową Stowarzyszenia Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążania powoda kosztami sądowymi, od uiszczenia których pozwany był zwolniony w postępowaniu apelacyjnym.